

Handläggare: Ingrid Florin
Telefon: +46 8 508 33 877

Till
Utbildningsnämnden 2007-03-15

Promemorian Förslag till ändrade regler för tillträde till högre utbildning (U2007/I587/UH)

Svar på remiss från Kommunstyrelsen.

Förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar till kommunstyrelsen

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har till utbildningsnämnden remitterat promemorian om förslag till ändrade regler för tillträde till högre utbildning. Förslaget innehåller dels ändrade regler för grundläggande behörighet dels nya beräkningsgrunder för meritvärdering. Reglerna ska tillämpas fr.o.m. antagningen till höstterminen 2010.

I stort sett ställer sig utbildningsförvaltningen positiv till de föreslagna ändringarna. Dock redovisas en avvikande synpunkt till förslaget om grundläggande behörighet gällande universitetens och högskolornas rätt att med egna urvalsgrunder anta nybörjare till studier till högst en tredjedel av platserna. Förvaltningen anser att andelen är för hög och att högst en femtedel av platserna (nuvarande kvot) även fortsättningsvis ska kunna fördelas på grundval av de av universitet och högskolan bestämda urvalsgrunderna. Avseende meritvärdering av meritkurser redovisar förvaltningen de kommentarer som kommit in om efterfrågan och kostnad för särskild prövning i moderna språk samt hur definitionen av fördjupningskurser inom gällande programstruktur får oväntad effekt.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på stabsenheten inom förvaltningsavdelningen tillsammans med planerings- och utvecklingsenheten inom utbildningsavdelningen. Rektorer inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen har ombetts att lämna synpunkter via e-post eller telefon. På grund av den korta remisstiden har inte tid funnits för möten med diskussioner.

Bakgrund

Regeringskansliet har remitterat ett förslag till ändrade regler för tillträde till högre utbildning. Utbildningsnämnden har fått förslaget på remiss. Remissvaren skall vara inkomna till Utbildningsdepartementet senast den 20 mars 2007.

Enligt förslaget syftar de nya reglerna till att stimulera gymnasieelever att läsa mer språk och matematik och att höja kvaliteten och öka effektiviteten inom högskolan. Med detta menar förslaget att det är viktigt att alla studenter som antas till högskoleutbildning har goda förutsättningar att tillgodogöra sig och genomgå högskoleutbildningen i snabb takt med godkända studieresultat. I förslaget har utgångspunkten varit att kraven på behörighet ska vara likvärdiga oavsett om en sökande kommer från gymnasieskolan eller gymnasial vuxenutbildning eller annan motsvarande utbildnings- eller yrkesbakgrund.

Förslaget menar att tillträdesreglerna ska ge tydliga signaler till elever i gymnasieskolan om att det ska löna sig att välja ämnen och fördjupningskurser som ger en gedigen grund för högskolestudier som är relevanta för att den sökande på ett gott sätt skall lyckas genomföra den sökta utbildningen.

Förvaltningens förslag

Generellt ställer sig förvaltningen positiv till förslaget. Att kraven för den grundläggande behörigheten föreslås förstärkas med behörighet i svenska, engelska och matematik möts ute på skolorna av positiva reaktioner. Förvaltningen saknar kommentarer från skolorna om att förslaget innebär att elever med reducerat program inte får grundläggande behörighet. Anledningen kan vara att andelen elever i Stockholm med reducerat program har minskat betydligt, från 17 procent år 1999 till 5 procent våren 2006. Att språk och matematik enligt förslaget ges meritpoäng ses också som positivt på skolorna.

Remissens förslag finns inramade nedan och förvaltningens synpunkter presenteras efter vart och ett av remissens förslag.

Grundläggande behörighet för sökanden från gymnasieskolan och för sökanden med slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning

Förslag: Grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå har den som

- fått slutbetyg från ett fullständigt nationellt eller specialutformat program i gymnasieskolan och har fått lägst betyget Godkänt i minst 2 250 gymnasiepoäng inklusive lägst betyget Godkänt i kärnämnescurserna svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik eller
- fått slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning och har lägst betyget Godkänt i minst 2 250 gymnasiepoäng inklusive lägst betyget Godkänt i kärnämnescurserna svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik.

Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till förslaget och har inget att erinra. Inga av de skolor som valt att kommentera remissen har haft några avvikande synpunkter på denna del av förslaget.

Grundläggande behörighet för sökande med samlat betygsdokument från gymnasial vuxenutbildning

Bedömning: Samlat betygsdokument från gymnasial vuxenutbildning bör tas bort som behörighetsgrundande dokument.

Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till förslaget och har inget att erinra. Inga av de skolor som valt att kommenterar remissen har haft några avvikande synpunkter på denna del av förslaget.

25:4-regeln

Förslag: 25:4-regeln ska tas bort.

Utbildningsförvaltningen instämmer i förslaget om att ta bort 25:4 regeln då den är alltför allmängiltig. Viktigt är dock att en likvärdig bedömning sker av den enskildes reella kompetens och att rätten att överklaga till Överklagandenämnden för högskolan kvarstår. Ju mer högskolan lokalt kan bestämma desto större risk är det att likvärdigheten mellan högskolorna och universiteten minskar. För studenterna kan det också bli svårt att överblicka vilka antagningsregler som gäller. Högskolorna måste samverka för att utveckla former för reell bedömning och erkännande av informellt lärande. Förvaltningen anser att Högskoleverket måste ha en central roll i detta arbete i syfte att upprätthålla en god rätts-säkerhet och likvärdig bedömning för de studerande som söker högre studier på reell kompetens.

Urvalsgrunder och platsfördelning

Förslag: Universitet och högskolor skall få bestämma vilka urvalsgrunder som ska gälla för högst en tredjedel av platserna på en utbildning som vänder sig till nybörjare. Urvalsgruppen för sökanden med resultat på högskoleprovet i kombination med arbetslivserfarenhet skall tas bort.

Utbildningsförvaltningen håller i princip med om att om 25:4-regeln tas bort och urvalsgruppen för sökande med resultat på högskoleprovet i kombination med arbetslivserfarenhet (HA-gruppen) tas bort är det lämpligt att öka andelen av platserna som universiteten och högskolorna inom viss ram får bestämma egna urvalsgrunder för. Men då universitet och högskolor så sent som 2007 fick utökat sin lokalt beslutade andel antagna nybörjare från tio till tjugo procent, och de ännu inte fullt ut utnyttjat detta, bör universitet och högskolor bevisa att man har kunskapen och kapaciteten om hur man likvärdigt bedömer reell kompetens innan andelen utökas ytterligare. Därför anser förvaltningen att förslaget med att högst en tredjedel av nybörjarna tas in på lokala urvalsgrunder är en för hög andel och att nuvarande kvot bör behållas så att högst en femtedel av platserna även fortsatt-

ningsvis ska kunna fördelas på grundval av de av universitetet och högskolan bestämda urvalsgrunderna.

Idag får de av högskolan bestämda urvalsgrunderna bestå av:
andra särskilda prov än högskoleprovet, kunskaper, arbetslivserfarenhet eller annan erfarenhet som är särskilt värdefull för den sökta utbildningen samt andra för utbildningen sakliga omständigheter. Förvaltningen förutsätter att dessa bestämda urvalsgrunder ligger fast som grund för antagningen och understryker att antagningen till högskolan inte får bli godtycklig.

Meritvärdering och meritkurser

Bedömning: Vid urval bör betyg i nedan angivna meritkurser kunna ge meritpoäng. En sökande bör kunna erhålla maximalt två och en halv meritpoäng bestående av betyg i några av nedanstående kategorier av meritkurser. För att erhålla meritpoäng bör lägst betyget Godkänt krävas. Betyg i kurser som krävs för behörighet till en högskoleutbildning bör inte ge några poäng.

1. Meritkurser i moderna språk
2. Meritkurser i ytterligare moderna språk
3. Meritkurser i engelska
4. Meritkurser i matematik
5. Meritkurser som avser områdeskurser

Utbildningsförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget om meritvärdering och meritkurser. Fördjupning i språk och matematik ska uppmuntras. Detta bör leda till att effektiviteten och kvaliteten ökar. Emellertid har förvaltningen några synpunkter på förslaget som gäller den mångkulturella aspekten och likvärdigheten mellan olika kommuner och skolor.

En farhåga som väcks med förslaget är av ekonomisk art och gäller elever som går på skolor eller bor i kommuner där elevunderlaget att läsa en kurs är för litet för att kursen ska komma till stånd. Ökad kostnad befaras om alla elever på alla skolor/kommuner oavsett elevantalet i gruppen ska ges möjlighet att läsa högre kurser. Frågan måste bevakas.

En annan synpunkt förvaltningen vill framföra gäller effekterna av förslagets meritvärdering av moderna språk. Språk som läses enligt kursplanen för moderna språk, d v s de traditionella moderna språken men också språk som t ex kinesiska, italienska och portugisiska ger meritpoäng. Däremot ges inte meritpoäng för modersmål som läst enligt kursplanen för modersmål och det kan medföra ett ökat behov av särskild prövning.

Villkoren för elever som vill göra särskild prövning ser olika ut beroende på kommunens utbud avseende moderna språk. Enligt förordningen får kommunen ta ut högst 500 kr per prövning i kurser där kommunen erbjuder språket. Däremot får kommunen ta ut en högre

avgift, täcka sina kostnader, om språket inte erbjuds i kommunen. För elever med ”udda” modersmål innebär det ofta höga kostnader liksom för en elev i en kommun med litet språkutbud.

Den tredje synpunkten gäller meritvärdering och definieringen av fördjupningskurs så som den nuvarande programstrukturen ser ut. T ex får eleverna på nuvarande naturvetenskapsprogrammet meritpoäng för fördjupningskurs först fr.o.m. E-kursen i matematik, medan en elev på samhällsvetenskapsprogrammet får tillgodoräkna sig meritpoäng för fördjupningskurs i matematik redan från kurs C. Förvaltningen förmodar att detta beaktas av den nya gymnasieskolans utredare.

De nya reglerna för meritkurser och meritpoäng ska börja gälla från och med antagningen 2010. Gruppen som kommer att antas med de nya reglerna kommer att påbörja sina gymnasiestudier hösten 2007. Dessa elever har således inte haft någon möjlighet att förbereda sig i grundskolan genom att börja läsa språk där och årets sökande till gymnasiet hade heller inte vetskap om förslaget vid tiden för ansökan i februari 2007.